

ERKEN YAŞTA YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE ÇIZGI FİMLERİN DİNLEDİĞİNİ ANLAMA VE KONUŞMA BECERİLERİNE KATKISI*

*Çilem OD***

ÖZET

Gün geçtikte gelişen ve değişen dünyada var olmak ve çağı yakalamak için yabancı dil öğretimi ve öğrenimi bir ihtiyaç haline almıştır. Son yıllarda çok dilliliğe verilen önem erken yaşta yabancı dil öğretimi konusunu gündeme getirmiştir. Ülkemizde de bu konu giderek önem kazanmaktadır. Bu nedenle bazı devlet okullarında ve özel okullarda 5-6 yaş grubundaki öğrencilere yabancı dil öğretildiğini söyleyebiliriz. Ancak erken yaşta yabancı dil öğretimi uygulamasında ders araç gereçleri konusunda sorunlar olduğunu kabul etmek gerekir. Bu sorunların çözümü içinise özgün ve görsel-işitsel araçlardan biri olan çizgi filmlerin yararlı ders araçları olduğu söylenebilir.

Yabancı dil öğretiminde kazanılması gereken dört temel dil becerisi bulunmaktadır. Bunlar sırasıyla dinlediğini anlama-dinleme, konuşma, okuduğunu anlama-okuma ve yazma becerileridir. Her bir beceri birçok alt beceriden oluşur. Fakat okul öncesi dönemde yabancı dil öğretiminde kazanılması gereken en önemli beceriler dinleme ve konuşma becerileridir. Çünkü Lacorte ve Thurston (2009:4)'un tanımlamasına göre; "Dinleme ve konuşma, yabancı bir dili öğrenmede diğer yetilere göre daha büyük bir öneme sahiptir."

Bu çalışmanın temel amacı, erken yaşta yabancı dil öğretiminin önemini açıklamak ve çizgi filmlerin yabancı dil öğretiminde dinlediğini anlama ve konuşma becerilerine katkısını incelemektir. Çalışmamızın bir başka amacı ise, yabancı dil öğretiminde hangi yaş erken yaş olarak adlandırılır? Özgün çizgi filmler okul öncesi dönemindeki çocuklara yabancı dil öğretiminde kullanılacak uygun bir ders aracı mıdır? sorularına cevap aramaktır.

Çalışma sonunda, erken yaşta yabancı dil öğretiminde çizgi filmlerin kullanılmasının en önemli iki becerinin geliştirilmesine katkı sağladığı ve öğrencilerin yabancı dil öğrenme isteklerini arttırdığı tespit edilmiştir. Ayrıca bu çalışma, okul öncesi dönemde yabancı dil öğretimi/öğreniminin daha etkili şekilde gerçekleşmesi konusunda bize ışık tutmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil öğretimi, erken yaş, görsel-işitsel araçlar, çizgi film.

*Bu makale Crosscheck sistemi tarafından taranmış ve bu sistem sonuçlarına göre orijinal bir makale olduğu tespit edilmiştir.

**Yüksek Lisans Öğrencisi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, El-mek: ode-cilem@hotmail.com

THE CONTRIBUTION OF AUTHENTIC ANIMATED CARTOONS TO LISTENING COMPREHENSION AND SPEAKING IN LEARNING A FOREIGN LANGUAGE AT AN EARLY AGE

ABSTRACT

Learning a foreign language has become a need to exist and to be modern in the world changing and developing from day to day. Recent years, the importance given to multilingualism has been raised teaching a foreign language at an early age. This issue is becoming increasingly important in our country. So we can say that a foreign language is taught to students aged 5-6 at some public and private school. However it should be considered that there are some problems in application of teaching a foreign language at an early age. It can be said that animated cartoons, one of the authentic and audio-visual materials, are useful materials to solve these problems.

There are four basic language skills that should be acquired in foreign language teaching. These are, respectively, listening comprehension-listening, speaking, reading comprehension-reading and writing skills. Each skill consists of several sub-skills. However the most important skills that should be acquired in foreign language teaching at preschool are listening and speaking. Because, "Listening and speaking have a greater importance than the other skills in learning a foreign language." as the description of Lacorte ve Thurston (2009:4)

The main purpose of this study is to explain the importance of foreign language teaching at an early age and to examine the contribution of authentic animated cartoons to listening comprehension and speaking skills in learning a foreign language. Another aim of our study is to find answers to these questions: what age is called an early age in learning a foreign language? Are the authentic animated cartoons suitable materials to teach a foreign language for the students at preschool?

At the end of the study, it has been identified that the using of authentic animated cartoons in learning a foreign language at an early age contributes to the development of two most important skills and increases students' motivation. In addition, this study has shed light on to teach effectively a foreign language at preschool.

Key Words: Teaching/learning foreign language, early age, audio visual materials, and authentic animated cartoons.

1.Giriş

Bilim ve teknolojideki ilerlemeler sonucu değişen ve gelişen günümüz dünyasında, toplumlar arası iletişimin giderek arttığı görülmektedir. Yabancı dil, bu iletişimi sağlayan araçlardan birisi ve kuşkusuz en önemlisidir. Çünkü ülkelerin diğer ülkelerle olan sosyal, siyasal ve ekonomik alanlardaki ilişkilerini sürdürmeleri için sadece kendi ana dillerini kullanmaları yetersiz kalmaktadır. Bu durum da yabancı dil öğrenme ihtiyacını ortaya çıkarmaktadır.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/10 Fall 2013*

Yabancı dil öğretme ve öğrenme ihtiyacı, tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de önemle üzerinde durulan güncel bir konudur. Fakat bu ihtiyacın giderilmesi konusunda birçok sorunla karşı karşıya olduğumuzu da söylemek gerekir. Çünkü ülkemizde yabancı dil öğretimine ilköğretim 4. sınıftan üniversitenin son sınıfına kadar ortalama 12 yıl boyunca saatlerce zaman ayrılmasına rağmen yine de tatmin edici bir sonuç elde edilememiştir. Yılmaz (2008:845) bu konudaki görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir:

“Bilgi toplumunda sınırların kalktığı bir çağda ülkemizde ilköğretimden üniversiteye kadar olan zaman diliminde öğrencilerimiz yabancı dil eğitimi almalarına rağmen ne yazık ki bu sürecin sonunda genellikle basit cümleleri kurabilecek derecede dahi dilbilgisi ve kelime hazinesine sahip olamamaktadırlar.”

Yabancı dil öğretiminde ortaya çıkan bu olumsuz durumun birçok sebebi vardır. Bu sebeplerden en başta gelenini Yılmaz (2008: 842) “İlgili yabancı dilin kültürünü, dünyasını yansıtan, özgün materyallerin dil öğretiminde yeterince yer almaması ve bunun sonucunda gerçek iletişim ortamlarında pek kullanım bulamayacak olan yapay bir dille dil öğretmeye çalışma yanlılığı” olarak açıklamaktadır. Açıklanan bu olumsuzluğun giderilmesi için dil öğretimi sürecinde kullanılacak özgün ve görsel-işitsel ders aracı olan çizgi filmler etkili bir çözüm olarak düşünülebilir. Fakat çizgi filmlerin dil öğretiminde hangi yaş grubuna ve seviyeye uygulanacağı da dikkat edilmesi gereken bir başka konudur. Son yıllarda giderek önem kazanmakta olan erken yaşta yabancı dil öğretimi ve öğrenimi konusu bu noktada bize yardımcı olacaktır.

Çocukların erken yaşta yabancı dil öğrenmeye başlamalarının dil öğrenmeyi kolaylaştırdığı savunulmaktadır. Aynı zamanda bu onların ana dile yakın telaffuz edinmelerini de kolaylaştırmaktadır. Bunun dışında öne sürülen karşıt tezlere rağmen küçük yaşta başlayan yabancı dil öğretiminin çocuğun genel gelişimini de olumlu yönde etkilemekte olduğu artık kesinlik kazanmıştır. Fakat çocuklara yabancı dil öğretmekle büyüklere yabancı dil öğretmek arasında çok büyük farklılıkların olduğu konusu üzerinde durulması gerekmektedir. Çünkü çocukların ihtiyaçları, beklentileri, ilgileri, psikolojik ve bilişsel gelişimleri büyüklerinkinden tamamıyla farklıdır. Bu nedenle yetişkinler için kullanılan yöntem ve teknikler, çocuklar için kullanıldığında işe yaramayacaktır.

Ayrıca çocuklar kurallarla, açıklamalarla ve kendilerini ilgilendirmeyen, onlara yabancı olan konularla ilgilenmezler. Çocukların ilgilerini oyunlar, şarkılar, tekerlemeler, masallar ve çizgi filmler çeker. Çizgi filmleri sevimli yapan ise karakterleridir. Başka bir deyişle çizgi filmler en başta karakterleri sayesinde izleyicileri tarafından beğenilmektedir. Bunun yanında çocuklar çizgi filmde yetişkinin bir öz simgesi gibi kullanılan çocuk figürleri ya da insan şekilleri ile kolayca özdeşleşebilmektedir.

Yabancı dilde izlenen çizgi filmler, çocukların dinleme ve anlama becerilerini geliştirmelerine de katkı sağlamaktadır. Çocuklar eğlenceli buldukları çizgi filmlerle daha hızlı ve kalıcı bir şekilde öğrenirler. Çizgi filmlere duydukları ilgi onları öğrenmeye sevk eder. Çünkü çocuklar, yabancı bir dili öğrenirken bile çocukluklarını yaşamak isterler.

“Erken yaşta yabancı dil öğretimi” bir başka deyişle çocuklara yabancı dil öğretimi konusu ülkemizde giderek önem kazanmaktadır. Bu konuda, çocukların ihtiyaç, ilgi ve güdülerinden yola çıkmak gerekir. Öğrencilerin ilgilerini çekmek için onların ilgi alanlarını bilmek yeterli olmaktadır.

Bu çalışmada söz konusu erken yaş, hangi yaşları kapsamaktadır? Özgün çizgi filmler okul öncesi dönemindeki çocuklara yabancı dil öğretiminde kullanılacak uygun bir ders aracı mıdır? Çizgi filmlerin erken yaşta yabancı dil öğretiminde kullanılması hangi becerilerin geliştirilmesine katkı sağlar? sorularına cevap aranacaktır.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/10 Fall 2013

Çalışmamızda okul öncesi dönemde yabancı dil öğretiminin yeri ve önemi üzerinde durulacak. Özgün ve görsel-işitsel ders aracı olarak çizgi filmlerin yabancı dil derslerinde kullanımı ve çocuğun dinlediğini anlama ve konuşma düzeylerine katkısı incelenecektir.

2. Erken Yaşta Yabancı Dil Öğretiminin Önemi

Erken yaşta yabancı dil öğretimi, son yıllarda tüm dünyada ve ülkemizde giderek önem kazanmakta olan bir konudur. Yabancı dilin erken yaşlarda öğretilmesinin, çocukların hem kişisel hem de sosyal gelişimlerine katkı sağladığı yönünde görüşler bulunmaktadır.

Yabancı dil öğrenmek için en uygun yaşın hangisi olduğuna dair farklı yaklaşımlar olmasına rağmen araştırmacıların büyük çoğunluğu buna ne kadar erken başlanırsa o kadar iyi olacağını belirtmektedirler.

Bu görüşü destekleyen Anşin, “Çocuklara Yabancı Dil Öğretimi” başlıklı makalesinde erken yaşta verilen yabancı dil öğretiminin çocukta kıvrak zekâyı geliştirdiğini ve anadilinde de anlama kabiliyetini arttırdığını ifade etmektedir.

Erken yaşta yabancı dil öğretimi, Cuq (2003:199) tarafından anaokulu ve ilkököl dönemindeki çocuklara yabancı dil veya ikinci dil öğretimi olarak tanımlanmaktadır. Scott ve Ytreberg (1990:1) erken yaşta yabancı dil öğretiminde bahsettiğimiz erken yaş kavramını 5-10 yaş arası, Cameron (2001: xi) ise 5-12 yaş arası olarak ifade etmektedirler. Buna ek olarak Philips (1993:3) “erken yaş” kavramının okula ilk başlama (5 ya da 6) yaşından 11 ya da 12 yaşına kadar olan süre anlamına geldiğini belirtmektedir. Bu görüşler dikkate alındığında, dil öğretiminde erken yaş kavramının, okul öncesi dönem olarak da adlandırılan 5-6 yaşlarından başladığı söylenebilir.

Bu yaş grubundaki çocuklar, davranışları, duygu ve düşünceleri ile gelişim özellikleri bakımından yetişkinlerden farklıdır. Yapılan araştırmalara göre 17 yaşına kadar olan zihinsel gelişimin % 50’sinin 4 yaşına, % 30’unun ise 4 yaşından 8 yaşına kadar olduğu, 18 yaşına kadar gösterilen okul başarılarının % 33’ünün 0-6 yaşına kadar aldıkları eğitime bağlı olduğu görülmüştür. (Koçak, 2001:10) Çocuğun kişisel, bilişsel, sosyal ve dil gelişiminde kritik bir dönem olan 5-6 yaş grubu yabancı dil öğretimi ve öğrenimi için oldukça önemlidir. Bu sebeple, çocukların erken dönemde yabancı dille karşı karşıya gelmeleri son derece önemlidir.

3. Okul Öncesi Dönemde Yabancı Dil Öğretimi

Okul öncesinde yabancı dil öğretiminden bahsetmeden önce, bu dönemin hangi yaş grubunu kapsadığına bakmak gerekir. Okul öncesi olarak adlandırılan dönem, 3-6 yaşlarındaki çocukları kapsamaktadır. Bu dönemde çocuklar fiziksel, bilişsel, dil, toplumsal ve duygusal olarak yoğun bir gelişim gösterirler. Fiziksel gelişim, fiziksel büyüme ve motor (devinim) kontrolüne yöneliktir. Bilişsel gelişim, çocuğun zihinsel olarak büyümesini; algılama, bellek, yargılama, kavrama ve düşünme süreçlerinin gelişimini içerir. Dil gelişimi, bilişsel gelişime paralel olarak olduğu kabul edilen ve kelimelerin, sayıların, sembollerin, kazanılmasının, saklanması ve dilin kurallarına uygun olarak kullanılması, bir başka deyişle dilin edinilmesi sürecidir. Toplumsal ve duygusal gelişim, çocuğun toplumsal uyaranlara duyarlılık geliştirdiği, çevresindeki kural ve değerlere uygun davranış biçimlerini benimseyerek toplumsallaştığı süreçtir.

Okul öncesi dönemde dil gelişimi, 2 yaşından itibaren basit dil yapısını öğrenen çocuk özellikle okula başlama yaşına kadar (6 yaş) aile, yakın çevre, oyunlar, bilgisayar ve televizyon gibi araçlar sayesinde dil gelişimini hızlandırır. Burada sözü konusu edinilen dil, ana dildir. Ana dile ilişkin temel yapılar, dilin kullanım kural ve alanları, tam olmamakla birlikte yaşamın ilk beş yılında edinilir. 5 yaşında bir çocuk, ana dilini yetişkin ana dili konuşucusu yetkinliğinde kullanabilir. Bununla birlikte dil alanlarında yetkinleşme, dolayısıyla dil edinimi süreci henüz tamamlanmamıştır.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/10 Fall 2013

Bu açıdan bakıldığında, eğer çocuk 5 yaşına kadar bir dilde ya da ana dilinde konuşmayı öğrenmişse bu yaştan sonra başka bir dili öğrenebileceği sonucuna varılabilir. Bu bağlamda, okul öncesi dönemde yabancı dil öğretimine 5 yaşından sonra başlanması daha uygun olacaktır. Çünkü çocuklar için bu dönem yabancı dil öğrenme açısından hayati öneme sahiptir. Yukarıda da belirttiğimiz gibi çocuklar, normal olarak okula gidinceye kadar temel dil becerilerini kazanırlar. Dil gelişimi hem sözlü, hem yazılı iletişimle ilgilidir. Sözel iletişim daha erken gelişir. Yazılı iletişim ise olgunlaşmaya bağlıdır. Bu dönemde çocuk duyduklarını bir kasete kaydedeceğine beynine kaydetmektedir. Bu dönemden sonra ise bu kayıt özelliği sona ermektedir. Bu da demek oluyor ki, ister ana dili ister yabancı dili edinme ya da öğrenmede yaşa bağlı ve somut olarak kanıtlanabilen bazı kritik dönemler vardır. Bu dönemlerin verimli geçirilmesi yabancı dil öğreniminin daha etkili ve kalıcı olması büyük öneme sahiptir.

Tüm dünyada erken yaş kavramı farklı yaş gruplarını kapsamakta ve uzun yıllardan bu yana erken yaşta yabancı dil öğretimi uygulaması yapılmaktadır. Ülkemizde son yıllarda önem kazanmakta olan erken yaşta yabancı dil öğretimi konusunda MEB Tebliğler Dergisi'nde 30.03.2000'de yayımlanan 32 sayılı karardan hareketle 5 ve 6 yaş grupları için okul öncesi eğitim kurumlarında çerçeve programı uygulamaya geçirilmiş ve yabancı dil destekli programların uygulanmasına başlanmıştır. Böylece 2000–2001 eğitim yılından itibaren belli koşulları sağlayan kamuya bağlı ve özel okul öncesi eğitim kurumlarında 5 ve 6 yaş grubundaki çocuklara yabancı dil öğretimi başlamıştır. Fakat bu programın etkili olup olmadığına dair araştırmalar henüz çok sınırlıdır. Oysaki bu konu hassas ve önemle üzerinde durulması gereken bir konudur. Çünkü ana dilinden farklı bir dil öğrenmek söz konusu olduğunda daha önce de bahsettiğimiz gibi bir yetişkinin dil öğrenmesi ile bir çocuğunki aynı değildir. Tokdemir (1992: 30) bu konuya şu sözleri ile açıklık getirmektedir:

“Yetişkinlerin çocuklara oranla dil öğrenmede zorlukları büyük ölçüde kişilik sorunu ve ana dil deneyimlerine bağlı olmaktadır. Hangi amaçla dil öğrenildiği ve başarıyı belirleyici faktörlerin başında gelmektedir. Yetişkinin dile bilinçli yaklaşımı, çocuğun ise yeni bir sistem arayışı içinde bulunmayı doğal yolla dil öğrenmede çocuğu daha başarılı kılmaktadır. Ayrıca çocuk çevre ile daha kolay bir iletişime girebilmektedir” (Tokdemir 1992: 30).

Ayrıca yetişkinlerden farklı olarak çocuklar; dili analiz edemezler, dokundukları, gördükleri somut olayları ve nesnelere algılayabilirler. Öğrenme sürecine dinleme becerisi ile başlarlar, sonra sırasıyla konuşma, okuma ve yazma ile devam ederler. Bu yaş grubundaki çocuklar, zengin hayal gücüne sahip olduklarından kısa zamanda yaptıkları etkinliklerden sıkılırlar, sürekli tekrara ihtiyaç duyarlar. Hatırlamaları için ilginç ve akılda kalıcı araçlara gereksinim duyarlar. Çocukların bu özellikleri dikkate alındığında, erken yaşta yabancı dil öğretimine başlanması ve bu yaşta çocukların ilgi alanlarına uygun araçlarla öğretimin desteklenmesi onların yabancı bir dili öğrenmeleri yanında sosyal, fiziksel, ruhsal, psikolojik ve zihinsel gelişimleri de etkili bir biçimde hızlanacaktır.

4. Özgün ve Görsel-İşitsel Ders Aracı Olarak Çizgi Filmler

Yabancı dil öğretiminde görsel-ışitsel araçlar, her yaşta öğrenmenin kalıcı olmasını sağlama açısından önemli bir yere sahiptir. Çünkü görsel-ışitsel araçlar, daha çok duyu organını uyarır ve öğrencinin ilgi ve dikkatini çeker bu sayede de öğrenmeyi kolaylaştırır. Milli Eğitim dergisinde görsel ve işitsel araç ve gereçlerin öğretimdeki rolleri şu şekilde sıralanmıştır:

- öğrencinin dikkatini çekerek onları güdüler.
- öğrencinin dikkatini canlı tutar.
- öğrencinin duygusal tepki vermesini sağlar.
- kavramları somutlaştırır.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/ 10 Fall 2013

-anlaşılması zor olan kavramları basitleştirir.

-şekiller yoluyla bilginin düzenlenmesini ve alınmasını kolaylaştırır.”(Milli Eğitim Dergisi, 2003: 157)

Ayrıca yukarıda sözü edilen özgün materyaller, ilgili yabancı dilin kültürünü, dünyasını yansıttığı için doğal dilin öğrenilmesi ve kullanılmasını kolaylaştırmaktadır. Peçenek, (1997: 21) özgün materyalleri, ana dili konuşucuları tarafından ana dili konuşucuları için yazılmış ya da söylenmiş her şeyi kapsar; dil öğretimi amacıyla tasarlanmış ya da üretilmiş malzemeler değildir, şeklinde tanımlamıştır.

Rubio-Festa ve Richards (1985: 64)'a göre özgün materyaller şu şekilde sıralanabilmektedir;

- “· filmler
- televizyon programları
- müzik / video (klipleri)
- radyo söyleşileri
- röportajlar
- şarkılar
- radyo oyunları
- gazete / dergi makaleleri
- çizgi filmler
- reklâmlar / ilanlar
- genel el ilanları
- broşürler
- çeşitli formlar
- tren/ vapur tarifeleri
- fiyat listeleri
- programlar
- uçak /tren /otobüs/ müze/ konser biletleri
- rehber el kitapları
- yemek listeleri / yemek tarifleri”

Görsel-işitsel araçlardan biri olan çizgi filmler, okul öncesi yaş grubundaki çocuklara hitap eder. Çünkü çizgi filmlerin süreleri kısa ve konuları çocukların ilgisini çekecek konulardan oluştuğu için erken yaşta yabancı dil öğretiminde kullanılacak etkili bir araçtır. Bunun yanında öğrenilen dilin kültürünü yansıttığı için öğrenciler, o dilin kültürel yapısını da öğrenirler.

Çizgi filmler, aynı zamanda öğrencilerin dışarıda konuşulan doğal dili duymalarına da yardımcı olur. Böylece, öğrenciler yeni kelimelerle dolu, değişik konuşanların seslerini ve aksanlarını duyma şansını elde etmiş olurlar.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/10 Fall 2013

Çizgi filmlerin, öğrenme ortamlarında kullanılması genellikle videoya kaydedilme şeklinde gerçekleşmektedir. Bu durumda öğretmen konu ve öğrenciye uygun çizgi filmlerin seçimi ve kaydedilmesinden sorumludur.

5. Dinlediğini Anlama ve Konuşma Becerileri

Yabancı dil öğretiminde öğrencilere kazandırılması gereken dört temel dil becerisi bulunmaktadır. Bunlar sırasıyla dinlediğini anlama-dinleme, konuşma, okuduğunu anlama-okuma ve yazma becerileridir. Her bir beceri birçok alt beceriden oluşur.

Yabancı dil öğrenimi ve öğretimi sürecinde ilk olarak üstünde durulması gereken dil becerisi “dinlediğini anlama”dır. Anadil edinimi sürecinde, yani doğal bir dil edinme sürecinde olduğu gibi, yabancı dil öğrenen kişi, ilk olarak dilin sessel özelliğine yakınlık duymalı ve bu yapıyı tanımalı, sonrasında ise, bu seslerden hareketle sözceleri anlamlandırmayı öğrenmelidir. Çünkü dinleme-dinlediğini anlama becerisi yabancı dil öğretiminde dört temel beceriden en zor gelişenidir. Bunun sebebini (Cuq ve Gruca 2005:161) şu şekilde açıklamıştır:

“Bir yabancı dili yeni öğrenmeye başlayanların duyduğunu anlamada karşılaştıkları en büyük zorluklardan biri, bir ses dizisi içinde anlamı keşfetmektir”

Dinlediğini anlama, “varsayımda bulunmak, bu varsayımları sınamak, doğrulamak ya da yanlış olduklarını anlamak gibi [başka] eylemler de gerektirir. Bu eylemleri de çok kısa sürede gerçekleştirmek gerekir, çünkü çoğunlukla konuşan kişi sözlerinin anlaşılıp anlaşılmadığını denetlemez” (Tagliante 2006: 99).

Yabancı dil öğretiminde öğrenci ilk olarak duyar, sonra konuşur, daha sonra da okuma ve yazmayı öğrenir. Bu bağlamda, dil öğreniminde ilk öğrenilen beceri dinleme becerisidir. Dinleme öğretiminde amaç, öğrencilere hedef dildeki sesleri tanıtmak, bir bağlam içerisinde yer alan vurgulama ve tonlamaların neden olduğu anlam değişikliklerini fark ettirmek ve öğrencinin konuşmacıdan gelen iletiyi tam ve doğru olarak anlamasını sağlamaktır

Ur (1992: 109), dinleme etkinliklerinin ‘gerçek hayattakilere en yakın’ olma ölçütünün göz önünde bulundurulması gerektiğini belirtmektedir. Çünkü öğrenciler, gerçek hayat durumlarını dinlemeye yapay metinleri dinlemekten çok daha fazla ilgi göstermekte ve yoğunlaşmaktadır. Bu nedenle dinleme becerisine yönelik olarak seçilecek etkinlikler gerçek hayat durumlarına benzetilmeli ve o özelliklere sahip olmalıdır.

İnsan, dil sayesinde duygu, düşünce ve isteklerini karşısındakine aktarabilmektedir. Dil, sözlü iletişim aracı olarak kabul edilir. Doğan Aksan’a (2000: 55) göre, dil, ‘düşünce, duygu ve isteklerin, bir toplumda ses ve anlam yönünden ortak olan öğeler ve kurallardan yararlanılarak başkalarına aktarılmasını sağlayan, çok yönlü, çok gelişmiş bir dizgedir.’ Bu bağlamda Nunan (1989: 32), başarılı sözlü anlaşmanın temelini başarılı dinlemeye dayandığını ve başarılı dinleme için doğala yakın dinleme aktivitelerine eğitim süresince ağırlık verilmesi gerektiğini savunmuştur

Dinleme ve konuşma becerilerini birbirlerinden ayrı düşünmek mümkün değildir. Çünkü bu iki beceri iletişimde birbirlerini tamamlayan unsurlardır. Birinin yokluğu, diğerrinin de yokluğu demektir. Bir başka deyişle iletişim sürecinde mesajı gönderen olması gerektiği gibi o mesajı alan birinin de olması gerekir.

Konuşma diğer insanların anlayabileceği bir mesaj oluşturma ve doğru sesletim, vurgu ve tonlama kullanarak bu mesajı iletmeyi amaçlayan karmaşık bir süreçtir. Öğrenciler için ana dili dışında bir dili konuşmak oldukça zordur çünkü etkili bir sözel iletişim dili, sosyal etkileşim alanlarında doğru bir biçimde kullanmaya yardımcı olan bir yeteneği gerektirir (Richards ve Renandya, 2002: 204); başka bir deyişle, konuşma diğer insanlarla gerçekleştirilen etkileşimsel bir iletişim içerir. Bunun gerçekleşebilmesi için, öğrencilerin diğer insanların söylediklerine doğru

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/ 10 Fall 2013

tepkiyi verebilmeleri ve içinde buldukları duruma ve konuştukları kişiye uygun dili kullanabilmeleri gerekmektedir. Aynı zamanda, konuşulan kişinin anlayabilmesi ve konuşmanın akışına katılabilmesi için öğrencilerin doğru ve akıcı olması gerekmektedir.

Sözel iletişim bir konuşucu ve bir dinleyici arasında oluşan iki yönlü bir süreçtir. Bu süreç, üretken bir beceri olan konuşma becerisi ile alıcı bir beceri olan dinleme becerisinden oluşmaktadır. Ancak alıcı beceri demek pasif demek değildir. Çünkü dil kullanıcıları dinleme sırasındaki anlama sürecinde de etkin bir şekilde yer almaktadırlar.

Konuşmada en az iki kişi bulunmaktadır. Anlamlı bir konuşma için konuşmanın anlaşılması gerekmektedir. Bu anlama süreci dinleme ve anlamaya ihtiyaç duymaktadır. Çünkü kişiler birbirlerini anladıklarında birbirlerine dönüt verebilmektedir. Bazı zamanlar iletişim sürecinde bazı sorunlar oluşmakta ve kişi iletişimi devam ettirebilmek adına çeşitli yollara başvurabilmektedir. (Güllüoğlu, 2004: 17).

Bağlamsallaştırma dil öğretiminde önemli bir öğedir. Bunun nedeni bireylerin ana dilini ya da yabancı bir dili öğrenirken ya da öğrendiklerini uygularken bağlamdan kopuk öğeler yerine bağlam içerisindeki öğelerle daha doğrusu bütünlükle uğraşmak istemeleridir. Çünkü bağlama oturtulmuş etkinlikler özellikle küçük yaşta öğrencileri bilmediklerini bağlamdan çıkarmaya özendirir ve öğrenciler hazır konmaya alışmaz. Bu durumda öğrenciler, bilişsel bir çaba gösterdiğinden öğrendikleri daha çok kalıcı izli olmaktadır. Özellikle sözel bağlamsal girdi, görsel-işitsel araçlarla birleştiğinde hatırlama süresi uzar.

6. Çizgi Filmin Dinlediğini Anlama ve Konuşma Düzeylerine Katkısı

Çizgi film, yapısında çok fazla görsellik taşıyan simgesel bir araçtır. Bu yüzden çizgi filmde iletilen konu ve konunun içeriğinden daha çok konunun sunuluş biçimi çocukları etkilemektedir. Bunun nedeni, çizgi filmin resim ve edebiyat karışımı bir sanat dalı olmasıdır. Çünkü her iki alanda da kullanılan dil simgedir. Başka bir deyişle, çizgi filmin bir iletisi vardır ve bu iletiyi çoğunlukla simgesel anlatımla verir. Çizgi filmlere duyulan ilginin bir başka nedeni de çocukların çizgi filmlerde verilen kişiliklerce kolayca özdeşleşebilmesidir.

Özgün ve görsel-işitsel ders aracı olarak tanımladığımız çizgi filmler bu özelliklerinin dışında yabancı dil öğretiminde dinleme ve konuşma becerilerine katkı sağlamaları için kullanılır. Bu bağlamda çocuklara çizgi filmler öğrendikleri yabancı dilde izletilir. Bu sayede çocuklar yabancı dili sevdiği ve çoğunlukla kendileri ile özdeşleştirdikleri karakterlerin maceralarını izleyerek öğrenirler. Çizgi filmlerin özgün olması sayesinde de dilin iletişimde kullanım ortamlarını tanır, dinleme ve anlama becerisinin ediniminde gerekli olan vurgulamayı, tonlamayı ve iletişime eşlik eden el, yüz ve beden hareketlerini de tanır. Bu yaklaşımla, öğrencinin diğer becerilerinin yanında konuşma becerisinin gelişmesini de etkiler diyebiliriz. Bunu yanında, öğrenci çizgi filmler aracılığıyla günlük konuşma ortamına ve hızına, cümle yapılarına alışabilir ve aynı zamanda kelime hazinesini de zenginleştirebilir. Çizgi filmler, öğrencinin özellikle görme ve işitme duyularına hitap edeceği için derse olan motivasyonu da artırır ayrıca bu araçlar sayesinde öğrenme ortamı daha da renklenip canlanır. Son olarak tüm bu katkıları nedeniyle çizgi filmlerin okul öncesi dönemde kullanımı etkili ve yararlıdır diyebiliriz.

Sonuç

Gün geçtikte gelişen ve değişen dünyada var olmak ve çağı yakalamak için yabancı dil öğretimi ve öğrenimi bir ihtiyaç haline almıştır. Son yıllarda çok dilliğin önemi üzerinde durulmaya başlanması ile erken yaşta yabancı dil öğretimi konusu gündeme gelmiştir. Ülkemizde de bu konuda gerekli çalışmalar yapılmaya başlanmıştır. Bu nedenle bazı devlet okullarında ve özel okullarda okul öncesi dönemde 5-6 yaş grubundaki öğrencilere yabancı dil öğretildiğini

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/10 Fall 2013

söyleyebiliriz. Ancak erken yaşta yabancı dil öğretimi uygulamasında ders araç gereçleri konusunda sorunlar olduğunu kabul etmek gerekir. Bu sorunların çözümü içinise özgün ve görsel-işitsel araçlardan çizgi filmlerin yararlı ders araçları olduğu söylenebilir.

Yabancı dil öğrenme, bir dili kullanmak için gerekli becerileri kazanma süreci şeklinde tanımlanabilir. Bir dili kullanmak için en önemli ve zor gelişen beceriler dinlediğini anlama-dinleme ve konuşma becerileridir. Erken yaşlarda bu becerilerin kazandırılması ve bu becerilerin kazandırılmasında kullanılacak yöntem, teknik ve araç-gereçlerin özenle seçilmesi gerekmektedir.

Bu bağlamda, hem özgün hem de görsel ve işitsel araçlardan çizgi filmlerin, dinleme ve konuşma becerilerine büyük katkı sağladıkları ve aynı zamanda öğrencide yabancı dile karşı bir merak ve öğrenme isteği uyandırdığı için etkili bir ders aracı olarak uygulamaya alınması gerektiği söylenebilir.

KAYNAKÇA

- AKSAN, D. (2000). *Her Yönüyle Dil, Türk Dil Kurumu Yayınları*, Ankara.
- ANŞİN, S. (2006). *Çocuklarda Yabancı Dil Öğretimi*, Sayı 6, 9-20. D.Ü.Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, Diyarbakır.
- CAMERON, L. (2001). *Teaching languages to young learners*, Cambridge University Pres, Cambridge.
- CUQ, J.P. & Gruca, I. (2005). *Cours de didactique du français langue étrangère et seconde*, PUG, France.
- CUQ, J.P (dir). (2003). *Dictionnaire de didactique du français langue étrangère et seconde*, CLE International, Paris.
- DEMİREZEN, M.(2003). *Yabancı Dil ve Anadil Öğreniminde Kritik Dönemler. Dil Dergisi* (118),5-15
- FESTA, G. ve Richards (1985). *How to use Authentic Materials: Techniques of Teaching from Theory to Practice*, Bologna Conference, The British Council.
- GÜLLÜOĞLU, Ö. (2004). *Gazi Üniversitesi Hazırlık Okulundaki Okutmanların ve Öğrencilerin Konuşma Becerisinin Ölçülmesine Karşı Tutumları ve Önerilen Konuşma Sınavları*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- KOÇAK, N. (2001) *Erken Çocukluk Döneminde Eğitim ve Türkiye’de Erken Çocukluk Eğitiminin Durumu*, Milli Eğitim Dergisi, 151, s. 10.
- KORKUT, E. (2004). *Pour apprendre une langue étrangère (FLE)*, Pegem A, Ankara.
- LACORTE, M. ve Thurston H (2000). *Music in the foreign language classroom: Developing linguistic and cultural proficiency*. Web: <http://www2.dickinson.edu/prog/nectfl/reviewarticles/49-lacorte.pdf>
- Milli Eğitim Dergisi,2003 Kış, Sayı:157
- NUNAN, D. (1989) “*Designing Tasks For The Communicative Classroom*”, Cambridge University Pres.
- ÖZBAY, M. (2005). *Bir Dil Becerisi Olarak Dinleme Eğitimi*, Akçağ Yayınları, Ankara.
- PEÇENEK, D. (1997). *İletişimci Yaklaşımda Öğretim Teknikleri*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/ 10 Fall 2013

-
- PEÇENEK, D. (2002) *4-6 Yaş Grubu Türk Çocuklarının İngilizce Öğrenme Süreçleri Üzerine Bir Durum Çalışması*, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- PHILIPS, S. (1993) *Young Learners*, Oxford University Pres.
- RICHARDS, J.C ve Renandya W.A. (2002). *Methodology in Language Teaching*, Cambridge: Cambridge University Press.
- SCOTT, W.A., & Ytreberg, L.H. (1990). *Teaching English to children*. Great Britain: Longman.
- TAGLIANTE, C. (2006). *La classe de langue*, Clé International, Paris.
- TOKDEMİR, A. (1992) *Yabancı Dil Öğrenmeyi Etkileyen Faktörler*, Gündoğan Yayınları, Ankara
- UR, P. (1992) "A Course in Language Teaching", Cambridge University Pres.
- YILMAZ, H. (2008). *Yabancı dil öğretiminde özgün materyal*, Türkiye’de Yabancı Dil Eğitimi Ulusal Kongresi ss:845-851 Gazi Üniversitesi, Ankara

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/10 Fall 2013

